

Que l'aigua no ens arribi al coll...

Pere Calders

Hi ha noms els quals, de manera inevitable i natural, apareixen i desapareixen del record de la gent. Això es refereix al que en diem fama i prestigi, que són coses francament aleatòries.

En aquest cas concret, voldria parlar de Ralph Waldo Emerson, un poeta i filòsof que va néixer l'any 1803 i morí el 1882. Setanta-nou anys de vida (que Déu n'hi do) fan pensar en una dosi de poesia i de filosofia prou aptes per a aguantar el cop. Emerson ha estat una mica ridiculitzat en el món de la cultura occidental, en part perquè com a poeta era més aviat senzill, i com a filòsof es refiava massa dels aforismes. Era ametòdic i asistemàtic, tenia un conjunt de preocupacions que, mirant al futur, l'havien de perjudicar per

força. En resum, sovint s'ha fet broma sobre la manera de pensar d'Emerson. Se l'ha pres sovint com a exponent del gust nord-americà per les fórmules de vida prefixades, ingènues i simples, que sembla que ho vulguin resoldre tot amb consells de quatre ratlles.

Però vet aquí que aquesta simplicitat, a vegades, hi toca molt. Algunes d'aquestes fórmules simplistes fan pensar de veres, com allò de la inutilitat de plorar damunt de la llet vessada. No se sap ben bé si les màximes eren del tot degudes a Emerson o bé les treia de textos antics, algun de tan prestigiós com la Bíblia. El cas és que Emerson es va preocupar de divulgar-les i de convertir-les en productes d'ús quotidià per a la gent corrent. Com ara aquella altra que diu: «No vulguis mai passar el riu abans d'arribar al pont». A mi, que tinc condicions i servituds de persona co-

rrent, aquesta afirmació m'ha preocupat durant molts anys, a causa del seu pragmatisme profund. I (cal dir-ho tot) per culpa de la meua falta de sentit pràctic. Sóc neguitós de mena i tinc per costum preocupar-me per coses que encara no s'han esdevingut. He volgut passar el riu en moltes ocasions, incapaç de la calma necessària per caminar prop de la riba fins a trobar el pont. Això vol dir que m'he mullat inútilment i he estat a punt d'ofegar-me una colla de vegades.

M'ha ocorregut, també, de fer-ho al revés, amb resultats catastròfics, o sigui que he volgut passar el pont sense assegurar-me de si hi havia riu a sota, abocant-me a precipitacions innecessàries.

Cada vegada que he estat víctima de contrarietats com les que explico, m'ha vingut a la memòria el pensament de Ralph Waldo Emerson,

amb la fallida immediata de les meves ganes de riure-me'n. Si no fos indiscret i de possible mal gust donar consells, jo recomanaria a tothom que tingui present això del riu i del pont.

En la vida privada de cadascú, les precipitacions tenen, en general, una ressonància limitada. Però què passa quan ens desorientem d'una manera col·lectiva? O quan deixem en mans dels polítics i dels governants les grans decisions? La qüestió es que són coses que ens afecten a tots, i un dels avantatges de la democràcia és que, quan va de veres, ens permet d'opinar mitjançant les votacions populars. Sobretot, que no ens treguin la mica que ens queda (de moment), i que no ens diguin que, passi el que passi, faran el que els convingui. L'anomenada transició democràtica, tan jove i tan malaltissa, no podria resistir torpedinaments d'aquesta envergadura.